

Tuoteturvallisuusyksikkö

Suositus ”täysjyvä”-sanon käyttämisestä leivän nimessä tai sen korostaminen pakkausmerkinnöissä

Suositus ”täysjyvä”- sanon käyttämisestä leivän nimessä tai sen korostamisesta pakkausmerkinnöissä ja täysjyväpitoisuuden ilmoittamisesta

JOHDANTO

Täysjyväleivän nimellä myydään leipiä, joiden täysjyväpitoisuus on hyvinkin alhainen. Täysjyväviljan osuutta leivässä ei toisaalta aina ilmoiteta ainesosaluettelossa ja toisaalta pakkauksessa saatetaan ilmoittaa täysjyväpitoisuus kertomatta, mistä se on laskettu.

Elintarvikkeen nimestä on säädetty (KTMa 1084/2004 7 §), että nimenä on käytettävä sellaista nimeä, joka kuvaa elintarviketta siten, että nimi täsmällisesti yksilöi elintarvikkeen ja erottaa sen elintarvikkeista, joihin se muuten voitaisiin sekoittaa.

Nimellä täysjyväleipä on ravitsemuksen kannalta tietty status, joten on oleellista, että tätä statusta ei käytetä väärin, vaan että kuluttaja täysjyväleivän valitessaan pelkää nimen perusteella myöskin saa siitä ravitsemuksellista hyötyä.

SUOSITUS

Tilanteen selkeyttämiseksi ja kuluttajien valintojen helpottamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Elintarviketeollisuusliitto ry sekä Suomen Leipuriliitto ry ovat laatineet seuraavan suosituksen:

1. Sanalla ”täysjyvä” ymmärretään myllytuotetta, jossa on kaikki jyvän ainesosat sen luonnollisessa suhteessa. Täysjyvätuote voi olla rakenteeltaan kokonainen jyvä (kokojyvä), rouhe, litiste, hiutale tai jauho.
2. Sanaa ”täysjyvä” käytetään leivän nimessä tai sitä korostetaan muuten pakkausmerkinnöissä ainoastaan leivästä, jossa leivän viljaraaka-aineiden määrästä vähintään 50 % on koostumukseltaan täysjyvää. Viljaraaka-aineiksi katsotaan ruis, vehnä, kaura, ohra, maissi, tattari, riisi, hirssi ja niistä saadut jyvät, rouheet, litisteet, hiutalet, karkeudeltaan eriaisteiset jauhot sekä maltaat.
3. Käytettäessä täysjyvä –sanaa leivän tuotenimessä tai korostettaessa sitä muuten pakkausmerkinnöissä, pakkauksessa ilmoitetaan täysjyväaineisten osuus käytetyistä viljaraaka-aineista käyttäen sanamuotoa ”täysjyvää x % viljaraaka-aineista”. Mainittu ilmoittamistapa ei poista ilmoittamista lisäksi lainsäädännön edellyttämällä tavalla, joten täysjyväainesosa ilmoitetaan myös ainesosaluettelossa (KTMa 1084/2004 28 ja 30-31 §).

Tässä yhteydessä todettakoon, että nimellä ”kokojyväleipä” tarkoitetaan leipää, jossa on nähtävissä kokonaisia jyviä. Jyvien käyttö on usein lähinnä koristeenomaista, eikä kokonaisten jyvien osuus voi rakennesyistä olla kovinkaan korkea. Etuliitteitä ”täys” ja ”koko” käytetään monissa yhteyksissä synonyymeinä, vaikka kysymys on kahdesta eri asiasta. Tämän vuoksi nimen ”kokojyväleipä” käyttö ei ole suotavaa, sillä se voi-

Tuoteturvallisuusyksikkö

Suositus "täysjyvä"-sanan käyttämisestä leivän nimessä tai sen korostaminen pakkausmerkinnöissä

daan sekoittaa "täysjyväleipään". Sen sijaan nimen "kokojyväleipä" sijasta voidaan käyttää nimitystä "jyväleipä".

Tämän suosituksen mukaiseen merkintätapaan siirrytään joustavasti siten, että se olisi käytössä vuoden 2009 loppuun mennessä.

Kuntien elintarvikevalvontaviranomaisia pyydetään saattamaan suositus alueensa täysjyväleipiä valmistavien leipomoiden tietoon noudatettavaksi.